

3. זכויות והטבות כספיות במשרדי ממשלה

3.1 נקודות זיכוי והחזרי מס הכנסה

מס הכנסה מעניק שתי נקודות זיכוי להורים לילדים עם צרכים מיוחדים שמנוכה להם מס ממשכורתם. משמעות נקודות הזיכוי היא הפחתה מסכום המס. ערכה של נקודת זיכוי מתעדכן מדי פעם בהתאם לעליית המדד וליוקר המחייה. שווי ההטבה נכון לשנת 2018 הוא 5,184 ₪ לשנה, ו-432 ₪ לחודש.

הזכאות ניתנת בגין ילדים עד גיל 18 העונים על אחד המצבים הבאים:

1. ילד שאובחן ע"י נוירולוג או רופא מומחה בהתפתחות הילד כמשותק באחד מגפיו.
2. ילד עם עיכוב התפתחותי בשל מחלה קשה המקבל גמלת ילד נכה.
3. ילד עם מוגבלות שכלית.
4. ילד עם עיכוב התפתחותי בשל לקות למידה חמורה שהופנה לוועדת השמה.

עבור בוגרים מעל גיל 18 הזכאות ניתנת במקרים הבאים:

1. מי שהופנה ע"י ועדת השמה למסגרת חינוך מיוחד.
 2. מי שנקבעה לו דרגת אי כושר השתכרות לצמיתות בשיעור של 74% לפחות.
 3. מי שסמוך לשולחן הוריו (כלומר מתגורר עדיין בבית הוריהם, גם אם מצוי בדיר חוץ ביתי).
 4. מבחן הכנסה:
- בוגר בעל מגבלה עם בן זוג – ההכנסה החייבת שלו ושל בן זוגו לא עלתה על 267,000 ₪ בשנה.
 - בוגר עם מגבלה ללא בן זוג – הכנסתו לא עלתה על 167,000 ₪ בשנה.
5. אח הממונה אופטרופוס יקבל נקודות זיכוי כשההורים אינם בחיים או אינם מתפקדים.

מימוש הזכות:

- הורה שילדו מקבל גמלת נכות – מקבל נקודות זיכוי ישירות מהמעסיק. על ההורה לסמן ולהצהיר בטופס 101 המוגש למעסיק בתחילת כל שנה:
1. הוא הורה לילד נטול יכולת שטרם מלאו לו 19 שנים ומשולמת לו גמלת נכות.
 2. בן זוגו אינו מקבל נקודות זיכוי אלה.
 3. לילד בגינו ההורה מבקש את נקודות הזיכוי אין הכנסה בשנה הנוכחית.
 4. יש לצרף טופס על אישור גמלת ילד נכה בשנה הנוכחית.

הערות:

- הורים לשני ילדים העומדים בתנאי הסעיף זכאים לקבל כפל נקודות (היינו 4 נקודות זכות).
- הזיכוי ניתן על משכורת אחת.
- בכל שנה יש להגיש בקשה מחדש.
- הורים זכאים לקבל רטרואקטיבית החזרי מס עבור 6 שנים קודמות לתאריך הבקשה (ובלבד שהזכאות הייתה קיימת באותה שנה). יש להגיש בקשה לרשות המיסים.

3.2 פטור ממס על קרנות או קופת גמל

הורים לילד נכה הזקוקים לכספם המונח בקרן או בקופת גמל יכולים לבקש שלא ינכו מהם מס הכנסה בעת משיכת הכספים בשיעור של 35%.

מימוש הזכות: פנייה למשרד האוצר, בצירוף אישור מהביטוח הלאומי.

3.3 הנחות בתשלומי ארנונה ומים

בכל רשות מקומית מתקיימת ועדת הנחות לארנונה, שתפקידה לבחון את זכאות התושבים להנחות ולקבוע את ההנחה המדויקת על פי מצבו הספציפי של מבקש ההנחה. הורים אשר ילדם מקבל גמלת ילד נכה זכאים ל-25% הנחה בארנונה עבור 100 מ"ר משטח הנכס.

מי זכאי

הורים לילד אשר משולמת עבורו גמלת ילד נכה.

תהליך מימוש הזכות – יש לפנות לאגף לגביית ארנונה ברשות המקומית. ועדת ההנחות מאפשרת הנחה גם למי שנקלע למשבר כלכלי.

הטבה בתשלום המים

כל תושב זכאי לצורך 3.5 מ"ק מים לפי תעריף נמוך. צריכה מעבר לכך מחויבת לפי תעריף גבוה יותר. **ההטבה למקבלי גמלת ילד נכה** היא הכפלת הכמות המוכרת בתעריף נמוך. רשימת הזכאים מועברת אוטומטית על ידי ביטוח לאומי. ניתן לוודא שאכן מקבלים את ההטבה מול תאגיד המים המקומי או במוקד הארצי לבטל"א *6050. ההטבה ניתנת רטרואקטיבית.

3.4 הנחה בתעריפי חשמל

הורים לילד המקבל קצבת נכות זכאים להנחה בתשלום החשמל. הזכאות ניתנת בגין ילדים התלויים לחלוטין בעזרת הזולת או בשל צורך רפואי.

ההנחה היא בשיעור של 50% עבור צריכה של קילוואט לשעה הראשונים בכל חודש.

ביטוח לאומי מעביר רישום לחברת החשמל אודות הזכאים.

ההטבה ניתנת רטרואקטיבית ממועד קיום קריטריוני הזכאות.

3.5 הנחה בתשלומי טלפון

הורים לילד הזכאי לגמלת נכה בשיעור של 100% זכאים להנחות בשירותי הטלפון של "בזק". ההנחות ניתנות עבור התקנה והעתקה של מכשיר הטלפון וכן בתשלום החודשי.

מימוש הזכות – יש לפנות לגבי אהובה רובס, אגף השיקום, משרד הרווחה ת.ד. 0621, ירושלים 2010610 בטופס המצורף: **ראה נספח 5 בחוברת.**

3.6 הנחה על תו חניה ואגרת רישיון לרכב נכה

תו נכה מאפשר לרכב נכה לחנות במקומות השמורים לנכים או באין חניה מותרת בנמצא סמוך למקום. ניתן לקבל תו חניה עבור שני כלי רכב אם שניהם משמשים להסעת הנכה. על אחד הרכבים ניתן לשלם אגרת רישוי מופחתת (בסך 27 ₪ בלבד). הזכות לתשלום מופחתת ניתנת עבור רכב אחד.

תו חניה שאושר לצמיתות מתחדש אוטומטית מדי 8 שנים ונשלח לביתו של הזכאי.

מי זכאי?

אדם שנקבעו לו 60% נכות רפואית ותנועתו ללא רכב עלולה לפגוע בבריאותו; אדם המוגבל בהליכה וזקוק לכיסא גלגלים; נכה הזקוק לרכב כאמצעי תנועה בגלל רגליו הנכות; הורים לילד נכה העומד בתנאי אחד מהסעיפים.

התג מאפשר חניה במקומות השמורים לנכים או במקום בו אין החניה מותרת במקרים הבאים:

1. החניה נעשית באופן שאין בו סיכון לעוברי דרך, ואין היא מונעת מעבר חופשי.
 2. החניה אינה גורמת להפרעה ממשית לתנועה.
 3. לא מצוי מקום אחר פנוי בו החניה מותרת סמוך למקום.
- בעל חג נכה פטור מתשלום על חניה במקום ציבורי, שהגישה הנגישה היחידה אליו היא דרך חניה ציבורית בתשלום.
 - רכב הנושא תג חניה עם סמל של כיסא גלגלים רשאי לנסוע בנתיב המיועד לתחבורה ציבורית, כשהנכה נמצא ברכב.

מימוש הזכות – יש למלא את הטופס המתאים, **נספח מס' 6**, ולצרף את המסמכים הנדרשים. את טופס הבקשה בצירוף המסמכים יש להעביר אל: משרד התחבורה, היחידה לטיפול במוגבלי ניידות במרכז עדכון ובקרה, ת"ד 72 חולון, מיקוד 58100.

ניתן להעביר את הבקשה גם באופן מקוון. לשם כך יש לסרוק את טופס הבקשה ואת כל המסמכים והאישורים הרלוונטיים לקובץ PDF אחד. אין צורך להגיע למשרדי הרישוי באתר משרד הרישוי.

במכירת רכב שעליו משולמת אגרה מופחתת יש לבצע העברת בעלות במשרד הרישוי ולא בסניפי הדואר.

3.7 סימון חניית נכים

אדם המוגבל בתנועתו רשאי לבקש תמרור חניה הבלעדי לנכה (ג-43) לסימון איזור חניה ליד ביתו ובמקרים מסוימים גם ליד מקום עבודתו, בהתאם לחוק חניית נכים ובתנאי שאין לו חניה פרטית או אין לו חניה בחניון בניין המגורים.

מי זכאי

אדם עם מוגבלות בניידות, אדם עם דרגת נכות של 90% ומעלה.

הזכאות היא למקום חניה אחד בלבד וכוללת את מספר הרכב של האדם הנכה. החניה מיועדת רק לרכב של האדם הזכאי ואינה מיועדת לצרכים השוטפים של בני המשפחה.

מיקום החניה אינו עולה על 200 מטרים ממקום מגוריו. אם אין כל אפשרות לטווח זה, יוקצה מקום חניה עד למרחק של 400 מטרים.

הקצאת מקום החניה היא ללא תשלום.

מימוש הזכות

יש לפנות למחלקת החניה או לוועדת התמרור המקומית בכתב, בצירוף המסמכים הדרושים.

בפניה יש לציין כתובת מדויקת וטלפון וכן לצרף:

- כתב בקשה.
- צילום תעודת זהות וצילום רישיון רכב.

- אישור על אחוזי הנכות מהביטוח הלאומי.
- אישור על אחוזי המוגבלות בניידות ממשרד הבריאות.
- אישור ממשרד התחבורה על קבלת תג חניה לרכב נכה או צילום תג החניה משני צדיו.

3.8 חיסכון לכל ילד – פתיחת החיסכון בשל מצב רפואי

הוריו של ילד הנמצא במצב רפואי קשה רשאים למשוך את הכספים שנחסכו עבורו בתוכנית חיסכון לילד גם טרם הגיעו לגיל 18.

משיכת סכום החיסכון תתאפשר רק בשל מצב רפואי העלול להביא לפגיעה בחייו, גופו או נפשו של הילד, לטובת מימון צרכיו הרפואיים בלבד.

לשם כך יש צורך באישור שניתן בידי רופא מטעם הביטוח הלאומי.

מימוש הזכות

לאחר קבלת האישור מביטוח לאומי יש לפנות לגוף בו מתנהל החיסכון ולהגיש בקשה למשיכת הכספים בצירוף האישור של רופא מטעם הביטוח הלאומי.

שלבי התהליך

- המוסד לביטוח לאומי יעביר את סכום המענק הראשון בסך 500 ₪ שאמור היה להעביר רק בהגיע הילד לגיל 18. הזכאות למענק היא רק במשיכת כל סכום החיסכון הצבור.
- לאחר המשיכה ביטוח לאומי ימשיך להפקיד 50 שקלים בחודש עד הגיעו של הילד לגיל 18.
- אם הילד ימשיך לחסוך עד גיל 21, יקבל מענק נוסף בסך 500 ₪.
- לפני משיכת הכספים ינכז מס רווחי הון.

3.9 פטור מתשלום למלווה

סעיף 14 לתקנות מאפשרת לאדם עם מוגבלות הנעזר במלווה לשם השגחה או לשם סיוע בביצוע פעולת היום-יום להיכנס למקומות ציבוריים מסוימים שהכניסה אליהם כרוכה בתשלום, ללא צורך בתשלום עבור המלווה בהצגת תעודת המעידה על כך.

לרוב יינתן הפטור מתשלום במקומות ציבוריים כגון פארקים או מוזיאונים. במקומות בהם יש מקומות ישיבה (כגון קולנוע, משחק כדורסל) אין חובה לתת את הפטור.

מי זכאי

במקומות ציבוריים מסוימים המספקים שירות ציבורי אין לגבות תשלום דמי כניסה ממלווה של אדם הזכאי לקצבת שירותים מיוחדים.

מימוש הזכות

- המוסד לביטוח לאומי הנפיק ושלח לאוכלוסיות הזכאים תעודת נכה שרשום עליה "פטור מתשלום עבור מלווה".
- בכניסה למקום הציבורי יש לפנות לנותן השירות ולבקש לקבל את השירות ללא תשלום דמי כניסה למלווה.
- נותן השירות רשאי לדרוש שתוצג לו תעודת נכה בתוקף, כדי לוודא שקיימת זכאות.
- ייתכן שתידרש בנוסף תעודה מזהה נושאת תמונה (כגון תעודת זהות).

3.10 פיצויי פיטורים לעובד שהתפטר עקב בריאות לקויה שלו או של בן משפחתו

עובד שהתפטר בשל בריאות לקויה שלו או של בן משפחתו זכאי, בהתאם לתנאים, לפיצויי פיטורים מהמעסיק. הזכאות מותנית בהתקיימות יחסי עובד-מעביד במשך שנה לפחות. בהתאם לתקנות פיצויי פיטורים (חישוב הפיצויים, והתפטרות שרואים אותה כפיטורים), בן משפחה הוא אחד מאלה:

- בן זוגו של העובד, לרבות הידועה בציבור כבת זוגו.
- ילדו של העובד, לרבות ילד מאומץ או חורג.
- הורה של העובד.
- נכדו של העובד, סבו או הורה של בן זוגו, הגר עם העובד ועיקר כלכלתו עליו.

תהליך מימוש הזכות

על העובד להודיע למעסיק על ההתפטרות מראש ובכתב, בהתאם לפרק הזמן הקבוע בחוק. המעסיק ישלם את פיצויי הפיטורים עם סיום יחסי עובד-מעביד, כלומר ביום האחרון לעבודה, או לכל המאוחר בתוך 15 יום ממועד זה. מהיום ה-16 ועד היום ה-30 מחויב המעסיק בתוספת הצמדה למדד עד ליום התשלום בפועל. מעסיק שטרם שילם בחלוף 30 יום עלול לשאת בפיצויי הלנה.

תשלום הפיצויים

לפני סיום העסקתו, על העובד למלא על גבי טופס 161 א – הודעת עובד עקב פרישה מהעבודה – את פרטיו האישיים ותקופות העסקתו, וכן מקומות עבודה נוספים שבהם עבד (אם עבד) במהלך תקופת העסקתו אצל המעסיק, כולל פירוט תשלומי פיצויי פיטורים שקיבל מאותם מקומות עבודה. לאחר מכן המעסיק ימלא טופס 161 – הודעות מעביד על פרישה מעבודה – וימסור אותו לעובד.

הזכות ניתנת באופן אוטומטי על ידי המעסיק, באחת משתי הדרכים הבאות:

1. תשלום הפיצויים ישירות מהמעסיק לעובד.
2. שחרור הכספים שהופרשו למטרה זו לקרן פיצויים או לקרן פנסיה, והעברתם ישירות מהקרן אל העובד.

אם כספי הפיצויים הופרשו על-ידי המעסיק במהלך תקופת ההעסקה לקרן פיצויים, לקופת גמל או לביטוח פנסיוני, הרי שתשלום הפיצויים לא ישולם על-ידי המעסיק, אלא על-ידי הגוף שמנהל את הקופה שאליה הופרשו הכספים (אם הופרשו רק חלק מפיצויי הפיטורים לקופת הגמל או לביטוח פנסיוני, על המעסיק לשלם את ההפרש ישירות לעובד, והכספים שהופרשו לקופת הגמל יועברו לבעלות העובד).

לשם כך על המעסיק לצייד את העובד באישור לשחרור הכספים (אם המעסיק לא נותן את הסכמתו לשחרור הכספים, העובד יצטרך להשאיר את הכספים בחיסכון הפנסיוני ולקבל אותם בצורת קצבה חודשית לאחר הגיעו לגיל פרישה. אם ימשוך אותם בכל זאת שלא במסגרת "אירוע מזכה", כגון: גיל פרישה, מוות או אובדן כושר עבודה, המעסיק רשאי לדרוש את הכספים הללו מהעובד).

חשוב לדעת: משיכה של כספי הפיצויים מתוך קרן הפנסיה מקטינה את גודל הקצבה החודשית שהעובד יקבל לאחר פרישתו לגמלאות, וגם מקטינה את הפטור ממס הכנסה שחל על הקצבה (אם העובד אינו מושך את הכספים, מצטרפים כספים אלה לכספי החיסכון של הפנסיה).